

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.
Nyilttér pótlószára 20 fillér.

Főszerkesztő: DÉKÁNY MIHÁLY.	Főszerkesztő: MARGITAI JÓZSEF.	Kiadó és lapnyeljesítő: STRAUSZ SÁNDOR.
--	--	---

Művelődjünk !

Nem igen kell melyre hatolnunk társadalmi életünkbe, hogy meggyőződést szerzhessünk, mennyire tespedő félben leledzik. Nincs szoros kapocs az egyes osztályok között s ennek indító oka a közművelődés kérdésében rejlik. Sajnos, még mindig azon a ponton állunk, a körül keringünk, mit megoldásnak szeretnek előnyösen nevezni s úgy látszik ebben az örökös »kérdések«-ben fogunk vesztegelni továbbra is. Nem tudunk, vagy nem akarunk általánosságban művelődni. Városunkban, mint a vidék egyéb helyein nem egy, de tízféle társadalommal találkozunk, mert hát megkülönböztet a műveltségi fokozat és — elkülönít. S ez a kasztrendszer, úgy látszik, Magyarország privillégiuma. Sehol oly fura állapotok e téren, mint nálunk. Mindenki irtózik attól, hogy egy nálánál alacsonyabb műveltségi fokon állóval közelebbi viszonyba lépjen. Ezért hézagos, ezért tepsed a társadalmi élet s a pangás fő oka igen természetesen a közművelődésben rejlik.

Ez a helyzet úgy tűnik föl, mintha nem volnánk tisztában a művelődés mikéntjével. Örökké a megoldás kérdését bogozzuk s bizony, bizony csak belékerülünk a csávéba a kijutás helyett.

Lesz-e vége ez állapotnak? Hisz egyre fokozzuk a népiszkolák számát, alapítgatjuk a könyvtárakat, szóval visszük előre a közművelődés ügyét eme elemi tényezőkkel és az eredmény hol késik? Avagy hát mind-

ezek kísérletek? A melyek csak a kérdés megoldásának eszközei?

Beszélik és tudva való: nincs teljes, általános szellemi élet, nem oltják a népbe a művészetek iránt való fogékonyságot. Ezt szeretnék elkövetetni.

Ne hirtelenkedjünk.

A közművelődés első főfaktorai a népiszkolák és népkönyvtárak. Ezek létrehozásával kezdünk a kultura utján haladni, és ezek nem a kérdés, de magának a közművelődés megoldásának tényezői. Mert elején kell kezdeni a dolgot. A mi népünk (nem a felső tízezrek, de a nép alsó százezrei) még gyermekkorát éli műveltségének, benne még nincs fogékonyság a kultura iránt, a mi népünk lelkét egy összeségben még nem impregnálta át a civilizáció. Már pedig ott, hol ilyen a helyzet képe, nem lehet a művészet által való nevelést kultiválni, az agy szüleményeit, az élettélfogást, a népszellemet eszményesebbíteni, finomná csinálni, ott nem lehet a műveltséget fokozni, tágabbá tenni, magasabba emelni, mert ott műveltségről alig lehet szó. A mi pedig nincs, azt növelni aktívan nem lehet.

Tehát csinálni kell. Kezdeni. Mint a hogy már meg is kezdték. A palotának előbb alapot építenek, aztán emelik s a diszítésnek az izlés és divat szerint való elhelyezése a végén következik.

Neveltséges a csecsemőnek Kugler tortát adni, mikor az a tej után sopánkodik, mint ahogy neveltséges a gyermeknek esztétikával tölni a lejét, holott az á-b-c-t sem tudja. — Sohasem lesz az művelt ember,

ki a trigonometriába fog, matematikát akarván tanulni és nincs fogalma az egyszerűről.

Szintazonképen neveltséges oly nép millióit művészetápolásra serkenteni, a mely nép az elemi műveltséget sem tudja birtokában. Az éhez megelégszik kenyérrel s csak ha jobb sorsra jut, vágyik a konyha művészet remekei után.

És azt nem tagadhatjuk le, hogy népünk sok helyütt — éhes. Kenyér kell neki. És nem pástétom. Való: ez sokkal finomabb, sőt már nyencség. De mégis hathatósabb a kenyér. Népiszkolákat és népkönyvtárakat adjunk a népnek minél többet, és ne akarjunk belőle művészet pártolókat faragni.

Elvégre megjö annak az ideje is. A közművelődést azonban — csak az elején kezdjük. Lassu viz mos partot. Apránként lépünk előre s biztosan bevesszük azt a talajt, hol komoly műveltség terem. A nép agyában pislogó mécsesét fokozatosan cseréljük föl a különböző fényforrásokkal s a vilamos lámpát csak akkor lehet odavarázsolni.

A szellemi táplálékban hiányt szenvedőknek a legemészthetőbb, legelemibb szellemi táplálékot nyújtunk, s ha ezeket fölémésztette, formálhat jussát magának a tökéleteshez, a csemegéhez, az ingyencdarabokhoz.

Tehát kenyeret a népnek! Sok iskolát, sok könyvtárt. S az iskolában a helyes nevelési irányt. Az elemi oktatás az első lépés a művelődés utján, az iskolázás rázza

T Á R C A.

Lubló lovag.

— Ballada. —

Megdörren az égbolt, villám suhan átál
Fenyegtetve zug le rettentő szavával.
Kiszakad a felleg, — lezuhan az árja
Bánat a bánatra, olajat a lángra . . . !
Üvölt a szél, bömböl — pokol lesz a földből,
Gyehenna világa.

Lubló vára zajlik, ragogy a sok ablak
Lakodalom van benn; Lubló lovganak.
Felveri a várat hegedősök hurja —
Hetednapja huzzák, mindig újra, újra!
De egyik se fárad szilaj táncot járnak,
Mi gondjok a büra?

Gyöngyöző bor pezdöl, Lubló lovag kapja
Csengő kacagásra, duhaj, vad szavakra:
— »Soká élj, hé! öreg . . . odafenn az ég-
ben — . . .

Kiké kell arca — »hah! te jöttél értem . . . !
Azért . . . építetted, . . . életemért . . . tetted . . .
Ne mutasd a vérem!

Megrezzen a népség, . . »kit lát ez az ember?
Vagy tán igaz volna? . . hallottuk ezerszer —
De senkit se látnak, kún az ég megdörren
Felvölt az orkan, ablak belezörren —

»Kétkő szagot érzek« . . remegve beszélnek
Összebuja körben.

Kétkőves szag érzik, rekedt kacaj hallik,
Kítáru az ajtó, nyikorogva, sarkig —
Szép menyasszony reszket — vendég meglá-
[pulva,

Lubló lovag tombol, táncol elvadulva —
Menyasszonyát kapja, — üvöltve, kacagva
Rohan ki az utra.

Villámok cikkáznak, felhőszakadás van —
Bástyáról-bástyára örült szaladásban
Fut le a meredek, magas sziklafoknak —
Száguldó felhők közt bagolyok lezuhognak . . .
Szép menyasszony fátyla — tepsve hull utána.
Halott takarónak.

Megdörren az égbolt, villám suhan átál,
Fenyegtetve zug le rettentő szavával —
Kiszakad a felleg, lezuhan az árja
Bánat a bánatra, olajat a lángra! . . .
Üvölt a szél, bömböl — pokol lesz a földből
Gyehenna világa.

RÁCZ LAJOS.

Egy különös ember.

Gyürky Ádám a legközönségesebb emberek közül való volt. Még csak nem is tucateMBER, mint mondani szokás, hanem egy érték nélküli

valami, akinek csak fizikai lénye mozgott, lelki világa pedig megmaradt mindig az ő mozdulatlan-ságában, amiről nem lehetett tudni, öröklött butaság-e, vagy erőltetett nemtörődőmség.

Ami a külsejét illeti Ádám urnak, az határozottan imponáló volt. Nagy széles válla, szabályos szép arc, amelyről le ritt a vasegesség, határozottan vonzóvá tették. Gyürky azonban nem törődött azzal, hogy kíváncsi szemek visszálják végig, tüzes pillantások fogadják és kísérik; ő ment a maga útján. Ez az ut pedig elég rövid volt: a lakásától a hivataláig. Másutt Gyürky Ádámot ember fia még nem látta. Pedig nem volt embergyűlölő, sőt szivesen elmulatott hivatalársai böhóságain, csak lusta volt nagyon.

Egy szép napon aztán, Gyürky azzal lepte meg világot, hogy vőlegény. Am rajta ez az állapot sem változtatott semmit. Tulajdonképpen maga sem tudta, hogy mi viszi bele a házasságba. Valószínű, hogy pusztán szokásból huzta az ajtóba a gyűrt, amhez hasonló látott apja avagy nagypapa útján is. Jövendőbeli feleségével akkor még egyetlenegyszer beszélt Ádám s ekkor volt első találkozásuk is. Hanem azért rendben ment minden. Megtartották az eljegyzést s boldog volt mindenki, vőlegény, menyasszony egyformán.

Ádám urra ugyan senki sem mert volna bizonyoságot tenni, mert nála az eféle állapotot semmi külső jelből észlelni nem lehetett. Éppen olyan egykedvű volt a nevezetes estén, mint egyébkor s éppen olyan lustán adta feleleteit a szomszéd vármegye aljegyzőjének a kérdéseire, mint a

fiel a népet maradiságából s teszi függetlené a vallási és politikai pressziók ellenében. S ha érett a nép, bir fogékonysággal a magasabb kultúra iránt, igazán civilizált lesz, megizmosul a gondolkozása a lelkiüle, érzékei megfinomulnak s tökéletesítheti műveltségét, — fejlesztheti műérzékét helyes alapokon.

S tessék elhinni, akkor nem konstatáljuk egyhangulag, hogy tessed a társadalmi élet. Vagy hogy egyáltalán nincs is. Akkor ledül a választófal s nem esik meg, hogy egy városban huszféle társadalom is megférjen egymás mellett.

(Tatrag.)

A nagykanizsai dalosverseny.

A dalosverseny rendkívül fényesen sikerült. Nagykanizsa közönsége oly páratlan érdeklődést és vendéglátó szívesseget tanúsított, hogy az mindenkit meglepett. Hogy a verseny egész lefolyásában, minden részletében, kivéve a díjak kiosztásakor az elégedetlenség szülte kis disonantiát, nagyszerű lesz, azt előre tudtuk, de biztosították ezt a versenydiszelnökének és védnökeinek a nevei is, kik sok előkelőséget vonzottak a versenyre s kiknek jelenléte lelkesedést s kitartást öntött a versenyre sereglett dalárdistákba.

Zichy Aladár gróf, Otelsége személye körüli miniszter a verseny diszelnöke 40 percnyi késéssel szombaton éjjel negyed 12 órákor érkezett meg Batthyány Pál gróf főispán, Darányi Ferenc orsz. képviselő, a verseny védnökei és Sebestény Lajos ügyvéd társaságában, kik eléje utaztak. A kegyelmes urat a vasutállomáson a város nevében Vécsey polgármester, a szövetségében Lengyel Lajos elnök és az Irod. körében Horváth igazgató fogadta és üdvözölte. Az illusztrire vendégek egyenesen az ismerkedő estélyre hajtottak. A védnökök közül dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelő már a szombati nap folyamán megérkezett. E kitüntető látogatások és az a tény, hogy a verseny tisztiséget elfogadták, nagyban emelte a verseny erkölcsi nivóját. A diszelnök vasárnap éjjelig, a főispán ur ömlesztősége pedig hétfőn délig időztek váro-

sunkban. Eddig résztvettek a verseny minden mozzanatában és élénk figyelemmel és látható tetszéssel kísérték azokat. A versenyen jelen volt még Dobrovics Milán orsz. képviselő is, a szövetség vál. tagja.

Szombaton este a Polgári Egylet kerti helyiségében ismerkedési estély volt, melyen mintegy 800 ember vett részt s volt együtt éjjelig a legjobb hangulatban.

Vasárnap reggel 9 órákor voltak az összpörbák; 10 órákor a nagykanizsai Irodalmi és Művészeti kör 10 éves jubiláris közgyűlése a városháza dísztermében, melyen Neumann Ede dr. alelnök mondott ünnepi beszédet. 11 órákor a Dunántúli Dalosközség tartotta gróf Zichy Aladár diszelnöksége alatt rendes közgyűlést, melyen a rendes tárgysorozat letárgyalása után a verseny bíráló bizottságát választották meg a következők öt taggal:

Ságh József, a Magyar Zenelapok szerkesztője; Dr. Angyal Armánd zeneszerző; König Péter, a szegedi zeneiskola igazgatója; Eckhardt Antal karnagy; Böhm Emil; jegyző: Gürtler Ferenc.

Ezután Székesfehérvár város küldötte a polgármester távollétében meghívta a szövetséget, hogy legközelebbi versenyüket ott tartsák. Ezt a szíves ajánlatot a közgyűlés köszönettel elfogadta.

Vasárnap délben 280 terítékű társasébé volt a Szarvas szálló két éttermében. — Itt megjelentek a diszelnök és a védnökök is.

Az első pohárköszöntőt Zichy Aladár gróf miniszter mondta a királynak. Lengyel Lajos Zichy grófra, Horváth György Zichy gróftól és a védnököktől, Vécsey polgármester a vendégeket, Szuly János (Pécs) Nagykanizsa polgármesterét és közönségét köszöntötte. Majd dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő emelkedett szólásra és magas szárnyalású, gondolatokban gazdag beszédet mondott. A beszédnek óriási hatása volt. Az emberek percekig állva tapsoltak és ünnepelték megének kiváló szónokát.

A verseny vasárnap délután 5 órákor kezdődött. Az első nap mintegy 3000, a másikon talán 6000 ember szórakozott a sörgyár hatalmas helyiségeiben.

könnyeket, aztán szép lassan lefejtette az ölelő karokat s mintha mi sem történt volna, leült a pamlagra.

Édit odakuporodott mellé s nézte, nézte szabályos szép arcát, amely olyan nyugodt, oly kifejezéstelen volt, a mi megdöbbenetett.

— Ádám, édes Ádám — tört ki belőle a zokogó panasza.

— No, no — mordult meg az ember, de arca nem változott.

— Nem akarod — nem érdekel? — zokogta tovább az asszony.

— Éhes vagyok! — szólt a magát Ádám ur olyan őszintén, a mi csak tőle volt várható.

— Édit, a ki félig térden csuszva ült ott mellette, újra láthatta az ura arcát. Olyen volt az most is mint az elébb, Édit meghorzongott. Felállt, hogy a cselédet hívja.

— Panna majd feladja az ebédet, . . . én — megyek haza.

Ádám Editre fordította a szemét, de nem léredezett semmit, pedig látszott rajta, hogy kezd nem érteni a dolgot.

— És otthon maradok, érte?

— Érttem — ismételte a szót gépiesen a férfi s most még szabályosabb, még kifejezéstelenebb lett az arca. Csak nézte, mint szedelőzködik az asszony s mint indul az ajtónak. Egy szó, egy hang sem jött ki a száján.

Sohase tudta meg miért hagyta ott — a felesége. —

KISS GERBEN.

A sörgyár fellobogózva, ünnepi mezben várta a vendégeket. A bejáratnál Goldhammer Károly igazgató a minisztert és a főispánt fogadta. Rosenberg Richárd igazgató pedig a dalárdákat. Az impozáns nagy épület, udvara és környéke át volt alakítva az ünnepség céljaira. A katakomba három hatalmas csarnokát foglalta le a verseny közönsége. Ez a három helyiség mindkét nap zsufolási volt. Egyikben, a legtágasabban, mely 6—7000 embert magába fogad, volt a verseny. Erre a célra ez igen díszesen volt átalakítva. Egy terem volt a vendéglő és egy a dalárdistáké. Esténként mindhárom terem, de a gyár egész környéke is villanyfényben uszott.

Mindkét napi verseny a már lapunkban is közölt program szerint folyt le.

A nehéz műdalcsoporthoz, különösen a Szombathelyi Dalosegyesületnek volt nagy hatása. A közönség soká tapsolta őket és a másnapi versenyen tapsal is fogadta ezt a dalárdát. Tetszett a Pécsi Polg. Daloskör precíz összhangja és a Lyra pár igen erős magánénekese is.

A műdalcsoporthoz a keszthelyi dalárda tetszett nagyon. A népdalcsoporthoz pedig a közönség részben a tatait, részben a siklósi polgári daloskört jeltette.

Versenyen kívül a Pécsi Dalárda énekel.

Este a dalárdák koszorusleányaiuknak szerenádokat adtak. Fél 9 órákor a város a Polgári Egylet kistermében megvendégelte a dalárdákat, mely alkalommal a nőegyletek tagjai, előkelő uriaszonyok és urlányok szöigáltak fel. —

Hétfőn délután zsufolt publikom előtt a szabadon választott verseny darabokat adták. —

Este népnünpély volt, melyen 10 órákor hirdették ki a zsüri ítéletét.

A nehéz műdal csoportnál a vallás- és közoktatási kormány első díjat szótöbbséggel a Pécsi Polgári Daloskör nyerte.

A Nagykanizsai Takarékpénztár második díjat egyhangulag a Szombathelyi Dalosegyesület.

A nagykanizsai hölgyek harmadik díját a Budapesti Lyra Dalkör egyhangulag.

A műdalcsoporthoz: Nagykanizsa város közönsége első díjat egyhangulag a Keszthelyi Iparos Dalkör.

A Zalamegyei Gazdasági Takarékpénztár második díjat egyhangulag a Székesfehérvári D. V. M. dalárdája.

Muraköz közönségének harmadik díjat egyhangulag a Komáromi r. k. egyh. énekkara.

A népdalcsoporthoz: Zalamegye közönsége első díjat szótöbbséggel a Siklósi Polgári Dalkör.

A Délzalai Takarékpénztár második díjat egyhangulag a Tata és Tóvárosi Olvasóköri Dalárda.

A Nagykanizsai Irod. és Művészeti Kör harmadik díjat buzdításul egyhangulag kiadják a Siklósi Iparos Olvasóköri Dalárdának.

A zsüri ítéletének kihirdetése óriási kavardást idézett elő, mert a közönség egy része a zsüri ítéletét pártoskodással, részrehajlással vádolta s nagy erőbe került, hogy a nyílt botrány komolyabbá nem fajuljon. A vége is az lett, hogy a szombathelyiek és a Lyra azzal a szándékkal tavoztak, hogy több versenyen a Szövetségnek nem vesznek részt.

A vendégek nagy része az éjjel elulazott.

mennyasszonyára. Ez a fürge kis teremtsés rózsás piros arcával, mosolygó kék szemével igazán boldog volt. Kis híján elnyelte tekintetével Ádám urat, akinek férfias szépsége feledtette vele különös modorát.

A dolgok különben eléggé gyorsan fejlődtek. Csakhamar megesezt az esküvő s a fiatal pár azon vette észre magát, hogy túl van a nászut boldogságán is.

Gyürky tehát újra vissza toppant hivatalába s ezzel a régi kerékvágásba. Valami nagyon nagyon az egész eset nem térítette el mindennapi életétől s ha a sok vasut, hotel s az utazás egyéb változatosságai nincsenek, talán észre sem veszi, hogy egy parázsszemű kis teremtsés kapaszkodik a karjába és pedig olyan erővel, mintha csak attól félne, hogy az a nagy erős ember egyetlen lépéssel úgy ellép tőle, hogy soha sem éri többet utol.

Ádám valósággal megbabonázta a feleségét, hallgatagságával s imponáló erejével. A kis gyengéremtsés akárhányszor lopva tekintett végig a nagy szál emberen s aztán önmagán, a mi rendszeren egy kis elkeseredéssel végződött. Ádám nem törődött semmivel. Azzal sem, ha gyerekes örömmel fut elébe az asszony, ha megjön, azzal sem, ha épenességgel rá sem nézett a felesége. Szólni a legszükségesebbnél egyebet Gyürky Ádám sohasem szokott.

Egy szép napon át nagy dolog történt. Edit kisirt szemmel fogadta az urát s mikor a nyakába borult, megint kitört belőle a keserves sírás. Ádám állta egy darabig a ráhulló asszonyi

K Ü L Ö N F É L É K.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Tankó Péter csáktornyai áll. polg. isk. helyettes tanítót a hosszafalusi áll. polg. iskolához, Korom György aisdolndvai áll. polg. isk. helyettes tanítót ugyanezen iskolához segédtanárrá kinevezte.

— **A tűzoltók jubileuma.** A csáktornyai önk. tűzoltó-egylet XXX. éves fennállásának emlékkünnepét f. évi szeptember 8-án a következő programmal tartja meg:

1. Délután 8 óraker istentisztelet lesz, — melyen az egylet tagjai testületileg vesznek részt.
2. 9 óraker a XXX. éves fennállási emlékkünnep megnyitása a tűzoltó-egylet tanácstermében és az 5, 10, 15, 20, 25 és 30 éves szolgálati érmek kiosztása a működő tagok között.
3. Ünnepi beszéd, (mondja Zrinyi Károly egyeteli alelnök), melynek során néhai Kerngast József — mint a csáktornyai önk. tűzoltó-egylet megalapítójának az arcképe fog leleplezteni.
4. Délután 1/2 3 óraker iskolai gyakorlatok a tűzoltó-egylet szerházánál s ezriadió gyakorlat követi.

Szeptember 9-én délután 1 óraker kivonulás a városligetbe, hol a tűzoltó-egylet népünnepélyt rendez. Utóbbinak programja jövő számunkban lesz közzétéve. —

Magyar szó a beliczai templomban.

Lélekemelő, hazafias keretben folyt le Szent István napján Beliczán az istentisztelet. Baranasic György, az új lelképásztor magyar nyelven mondott beszédbe emlékezett meg a nap vallásos és nemzeti jelentőségéről. Lendületes beszédét nagy áhítattal hallgatta az egész község. Prédikáció után pedig felhangzott az »Ah hol vagy magyarok« kezdetű régi egyházi ének, majd a Hymnus hangjai öntöttek telkesedést a jelenvölkakba. — A szép ünnepért elismerés illeti ugy Baranasic Györgyöt, aki csak néhány hónap óta adminisztrálja a beliczai plébániát, de már eddig is többször adta példáját hazafias érzelmeknek, mint Török Pál kántortanítót a szép magyar énekekért.

— **A nagyenyedi ref. collegium** ifjusága s kísérői 51-en tanulmány utjokból hazatérőben f. hó 23-án este 10 óraker Prágerhof felől Csáktornyára érkeztek, hol a tanítóképzőbe szállottak meg. Másnap reggel megtekintették a tanítóképző berendezését, letkét és a Zrinyi-várat, hol Kayser Lajos fogadta s kalauzolta a vendégeket. Csáktornyáról 24-én délbén utaztak el Budapest felé.

Keresztül vonuló tűzerek Csáktornyán.

A III. hadtest 9-ik hadosztály tűzerezredének egy ütege időzött f. hó 23-án Csáktornyán. Az üteg Laibachból Hajmáskérre ment lövészgyakorlatra s e gyakorlatról volt vizsatalérbén Laibachra. 23-án korán reggel Letenyéről indultak s 10 óraker értek Csáktornyára. Innen 24-én reggel Friedauba indultak s körülbelől 10 nap alatt érnek be Laibachba.

— **Megszökött ékszerész.** Weisz Márton csáktornyai ékszerész folyó hó 8-án azal bucszótt el feleségétől és gyermekétől, hogy Budapestre megy rokonokat látogatni, s pár nap múlva tér vissza Csáktornyára. Weisz azonban a mai napig nem jött vissza. Felesége, mikor már nyolcadnapra sem jött vissza, nyugtalanodott s rosszat sejtett és pedig nem indokolatlanul, mert csakhamar rájött, hogy nagyobb mennyiségű arany-

tárgy hiányzik az üzletből. Ekkor Weiszné férje eltűnését bejelentette a hatóságnak, mire a hatóság az üzletet ideiglenesen lezárta s lepecsételte. Hogy Weiszszal nem valami szerencsétlenség történt, hanem előre megfontolva szökött öki gyelme s talán már a tengeren is túl van, az bizonyítja, hogy eltűnése előtt Strausz Sándor könyvkereskedésében egész Európára szóló vasuti utmatatót kért és vett. A vizsgálat fogja kideríteni, kit s mennyivel károsított meg, mert hogy adósságot hagyott hátra, az bizonyos, amennyiben azt mondják, hogy 4 hónap óta semmiféle számlát sem elégitett ki. Különbön érdekes a dologban az is, hogy ugyancsak folyó hó 8-án tünt el Varaszdrol Spitzer ékszerész is. Nem lehetetlen, hogy együtt közösen löztek ki a szökési tervet és együtt is szöktek.

— **Zivatar, felhőszakadás, jég.** Mint Stridoról írják f. hó 17-én délután 4—5 között vészes felhők jelentkeztek az égbolton. Esti sötétség lett. A felhők ködszerű gomolyagokban hömpölyögtek a legalsó légrétegekben. Néhány pillanat műve volt: felhőszakadás, jég és orkászzerű vihar tönkretette Stridó, III., I. Hegykerület, Végfalva, Ráckanizsa, Ligetfalva, Murafüred községeket. A toronytetőt ledobta, háztetőket horodott le, a gyümölcs- és utmelletti fákat tövestül csavarta ki. A közlekedést megakasztotta. A kár egy a szőlők, gyümölcsösökben, kukoricások és másodveteményekben kiszámíthatatlan. — Ilyen rombolással vonult tova a zivatar Muraszentmárton, Alsólendva felé, a hol még nagyobb károkat okozott.

— **Nyári multság.** A Csáktornyán építendő hórház alapja javára 20-ára tervezett multság a beállott kedvezőtlen idő miatt aznap elmaradt és ma tartatik meg a Horváth-léle vendéglő kerthelyiségében.

Mezőgazdasági gyáripari szövetség.

A szomszédos Vasvármegye gazdasági egyesületi elnökségének kezdeményezése folytán Vas—Zala—Veszprém és Somogy vármegyék gazdái nagyszabású mezőgazdasági gyáripari szövetkezet létesítésén fáradoznak. A szövetkezet célja a Dunántul, elsősorban Szombathelyen mezőgazdasági jellegű gyárak létesítése. Legelsőnek árpadara gyáral állítanak fel; de tervbe vették egy malátás és burgonyakeményítő gyár felállítását is. A szövetkezet, mielőtt végleg megalakul — a mi csak napok kérdése — átvesz egy már meglévő 150 vaggon napi termelőképeségű gyáral és az a szandéka, hogy azt 400 vaggon termelőképeségűvé bővíti ki.

— **Tűz.** Folyó hó 16-án este 8 óraker Taradi János beliczai lakosnak a pajtája eddig ismeretlen okból kigyuladt és ugy a pajta, mint a benne levő gazdasági eszközök, továbbá a kukorica goré, több kazal cséplelten gabona és szalma 940 korona értékben elégett. A tűz rendkívül gyorsan terjedt tova s elégett még a szomszéd Taradi János pajtája, 9 kereszt búzája, szalmája 350 kor. értékben, Taradi Kelemen 140 korona értékű szalmája, Taradi György kukorica goréja, Obadics Bálint pajtája, takarmánya, szalmája és szemesgabonája 820 kor. értékben. Hogy a tűz még nagyobb mérvben el nem harapodzott, köszönhető a csáktornyai és örségi tűzoltóknak, kik aránylag rendkívül gyorsan értek a szerencsétlenség színhelyére és a belicákkal karöltve fél 11 órára lokalizálniok sikerült a veszedelmes elemet.

— **Agyongázolták a lovak.** Szitár Károly légrádi révészsegéd a légrádi révnél két megvadult loval akart megfékezni, mi-

közben a lovak keresztül gázoltak rajta s oly súlyosan megsebesítették, hogy folyó hó 17-én a nagykanizsai közkórházban, hová a súlyosan sebesült embert szállították, behalt sebeibe.

— **A mozsarazás.** Novák Pál ujhegyi lakos f. hó 17-én portáján a présházról 10 lépésnyire mozsarat sütögetett el, miközben egyszer csak a mozsárgyújtó zsánrója a présház szalmatejére repült s az attól meggyuladt. Elégett a présház teteje, a présházban volt gazdasági eszközök és egyéb tárgyak, s a közelben volt takarmány. A kár 436 kor. Biztosítva semmi sem volt.

Hasznos intézkedés a méhészetre.

Mindenfelé mindinkább fog a természetes méhlegelő területe a kultura terjedésével. Ezen a bajon akart segíteni az osztrák vasuti miniszter a múlt év tavaszán, midőn is sürgősen elrendelte az összes vasutizagdaságoknak, hogy a vasuti töltések oldalait olyan növényekkel vessék és ültessék be, melyekből a méhek gazdagon mézelnek. Erre az intézkedésre, amely Ausztriában teljesen bevált, nálunk is szükség volna, mert a méztermelés emelkedésével az egészséges mézitalok is kereskedelmi forgalom tárgyát képezhetnek.

— **Hidat építenek.** A Csáktornya és Buzás közötti országuti hidat ujjá építik s az építéshez f. hó 21-én reggel kezdtek. Ez igen helyes, mert e hid már nagyon is rozoga volt. De nem helyes az, hogy e főforgalmi utat, melyen Alsó és Felső Muraköz forgalma bonyolítatik el, minden előzetes jelzés nélkül zárják el s két—három napig ezáltal forgalmi zavarokat idéznek elő, az pedig határozottan könyelműség, hogy az első esteken ugy volt jelezve az ut elzárása, hogy a legnagyobb szerencsétlenségek történéhetek volna, ha nem örködnék felettünk a Mindenható.

Női kereskedelmi tanfolyam Zalaegerszegen.

A nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásiügyi minisztérium folyó évi augusztus hó 6-án 70.824 szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy Zalaegerszegen az állami felső kereskedelmi iskolával kapcsolatosan az 1906—1907 tanévben női kereskedelmi tanfolyam szerveztessék.

A női kereskedelmi tanfolyamba oly növendékek vétetnek fel, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola negyedik — vagy a felső leányiskola második osztályát sikerrel végezték, avagy megfelelő előképzettségüket: magyar nyelvből, számtanból és földrajzból felvételi vizsgálatl igazolják.

A felvételi vizsgálatnál megkívánandó: 1. a magyar nyelv ismerete alak és mondattanilag s jártasság a fczalmazásban; 2. számtanból jártasság a négy alapműveletben egész és törtszámokkal s a hármasszabályhoz tartozó feladatok megfejtése; 3. földrajzból Európa, különös tekintettel Magyarországára, továbbá Ázsia és Amerika leíró földrajza általános vonásokban, — s Afrika és Ausztrália átnézetileg.

A beiratások szeptember 1, 2, 3, 4 és 5-én délután 4—6-ig eszközölhetnek a felső kereskedelmi iskola igazgatósági irodájában, ugyanebben az időben tartatnak az esetleges felvételi vizsgálatok is.

Tandij az egész évre 100 K, amely összeg negyedévi előleges részletekben fizetendő. A beiratási díj 10 K. A nem kötelező tárgyakkért, mint pl. a gépirásért külön mérsékelt díj fizetendő.

Köszönetnyilvánítás.

Édes anyánk elhunyna alkalmából hozzánk juttatott részvénytájközlatokeért, valamint a végtisztesség megadásánál való megjelenésért fogadják őszinte köszönetünket.

Nuzsy Mátás és családja.

Sve pošiljke se tično zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora, kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Prodajna cena je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:

LOPARITS R. JÓZSEF.

Glavni urednik:

MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlasnik:

STRAUSZ SÁNDOR.

Škodljivi kukci vu sadovnjaki.

Pod zadnji čas je sadovnog drevja gojenje med našimi ljudi takaj počelo napredovati i vnogi gazda si je lepi groš spravil vu žep za sad. Ali žalibože, ipak su je gazdi, koji se sa svojim sadom jako malo brinju, zbog toga, ako jim drevje par letah nikaj nerodi. Akoprem bi drevje svako ljeto moralo roditi. Pak što je tomu kriv, ako nerodi. Kriv si je gazda sam. Gusenice, črve ne fonda, ze drevje se malo briga. Mi budemo vu sadašnjim broju opisali nekoje gusenice i njihove metulje, koje bi morali gazdi fondati. Ali to je ne sve, jer sadovnih neprijateljah, kukcov je tuliko i tuliko, da sve tu opisati nije moći. Dakle gazda naj svaki kukec izfonda, kaj na sadovju najde. Znameniteši neprijatelji sadovja su sledeći:

Jabučni črv. (Latinski se zove: Carposapsa pomonana.) Kak već znamo, jabuke bruske je veckrat črivo. Črv koj je nutri je mali zuto-črlenkasta. Kak je ov črv došel nutri vu jabuku? Poslušajte: Ovoga črva metulj je drobnj sivkasti, rujavi po noći i po večeru leče. Ako zvečera sa palicom po listju vudrimo, puno takvih sivkasto belih metuljov zleti, ali za mali čas opet zgine. Taj metulj leče na koncu majuša i vu juniušu i polaže svoje jejci na mladi kilavi sad. Osobito na takov, gde se k sadu listič tišči. Sunčena toplota njegove jejci izleži i gusenice budu iz njega, tojest mali črveki. Te črvi se zavrtaju nutri vu sad, ti jam do peškišta do semena i zfondaju se-

me. Vu svakim pokvarjenim sadu je jeden takov črv.

Kada črv požere peškišče, sad doli opadne, — črv je vu tem hipu je črvu već ne treba sada, izplazi iz sada vun i na stebļu dreveta pod koru se skrjuje med spranje. Tam je črez celu zimu i opet na protuletje se zaprede, zabubi. Vu bubi se za četiri tjedne metulj napravi iz njega, koj opet znova počne plodenje — jajci nese.

Škoda ovoga kukca je velika, jer črvi- vi sad nigdo neče jesti niti kupiti. Taj kukec na hitroma na nikaj dene naše sadovno drevje, jer čim ga više, stem vekši kvar dela. Metulja nije moći loviti, jer je droben, ali črve, koji se vnogupot već vu cvetu nahadaju moramo sa giftom fondati. Zmeša- mo štu vu vodu i k tomu malo vapna damo. Sa tom tekućinom pošpricamo cveta. Nadalje trsimo se svaki den pobrati črvi- voga sada zaran vu jutro i dajmo ga svinjam. Bolje je ako već iz drevja strgamo črvi- vi sad, da se tak kukci još ne rezidu i leži sfondamo. A koru pak pod kojom bi se mogle gusenice gnjezde delati, je najbolje doli strgati iz drevja. To najleži tak napra- vimo, ako sa vapnenom vodom namažemo polićimo drevje, ova drevje posnaži i mladu koru jim da.

Jeden glasoviti vrtlar, koj je po Nem- skoj vnuo putoval, je opazil, kak se tam braniju proti tomu črvu.

Napravju tak zvane opase. Ove opase iz slame ili iz sena delaju. Na stebļu ovi- jeju ove opase na jeden meter visoko od zemlje. Onda to dobro sa špagovinom k ste- bli zvežeju. Ober toga na priliku 15 centi-

metrov na visokona iz debeloga papera takajše povitek napravimo okoli stebļa i to takaj dobro svežemo to je zato, da po škliz- kim paperu dalje nemre iti črv. Gusenice ili črvi se svi vu slami nastaniju, ovu slamu vu februaru mesecu vkrej zememo, bu- demo vidli, kuliko ga črvov nutri. Hitimo to sve skup na oženj i žežgimo. Na počet- ku majuša opet drugi ovitek, opas napravi- mo i do drugoga februara ga gori ostavimo.

— **Jabučni cvetožder.** (Latinski: Anthonomus pomorum.) To je jako škodljivi kukec za sadovje. Črv ovoga je črlen- kasti i proge ima, kak takajše ima i rilca 3—5 centimetrov dugoga i tenkoga. Rilček je hrdjave farbe.

Kada jabučno drevje počne cvesti, on- da se i cvetožder pokaže napre iz svojega skrivališča. Tak zgledi vun kak mali hroš- či. Taj hroščić vu mladi pupek jabukinog cveta položi svoje jajce, gde se iz njega mali črlenkasti črv zvali za 8 dni. Cvetni pupki postaneju od kraja rumeni, potlam runjavj skup se skrčiju, i nazadnje se posušiju. Ljudi to tak veliju, da se je cvel posmodil, i veliju da je to od vetrov. A ni- je istina, jer posmodjenje je cvetožderov črv zrokuval. Vu 14 dni se napravi iz črva vu cvetu mala buba i cvel doli opadne. Iz bube za pet tjednov dojde napre cvetožder kukec, kak mali hrošč. Taj kukec se čez ljeto na drevi životari a na zimu pak si ležišče uajde pod korom ili pod mehinom na drevju, a na protuletje se opet plodi dalje.

Toga najhujšega škodljivca nam jako podpomore i dobro protuletje fondati. Ako

Z A B A V A.

Kako je Damian Bedaković došel do dugoga obraza.

Damian Bedaković je već od narave imal obraza na formu punoga meseca, samo da je njegov obraz bil liepo zacrvenjeni od samoga koštanja vina, a poprečki pod zacrvenjenim nosom se je nahadjal duboku ponor u formi kifla od samoga smiejanja, a iz očih pod jakimi kosmatemi obervami se je nekaj svietlucalo, kaj je na pol kazalo dobručinu a na pol je opravdavalo njegovo vredno prezime.

Polag toga se dade zaključiti, da je Damian Bedaković spadal u kategoriju lahko- viernih ljudih, koji odmah sve vieuju i koj- jim je . . . sto riečih dosta.

Na jedan krat je glas puknul, da se je nieka stara prorokinja, na svojem pu- tovanju, u ovdješnoj obćinskoj štali na neko- liko dni nastanila i tu će prorokovati za deset bitvalnih krajcarah svakoj dievojki mladenca a svakomu dečku mladenku.

Na ovo si je Damian Bedaković mislil zakaj si nebi i on uz tak jeftinu cieniu dal svoju mladenku naprorokovati, pak je oti- šel u obćinsku štalu te je staroj šerbovoj, zamazanoj, vkanjljivoj copnici žrtvoval jed- noga srebernjaka.

I sad ga je coprnica tajnstvenimi ho- kus pokusi postavila k praznim jaslam tak da je svojim mesećnim licem bil proti kutu stale obrnjen a okolo po štali nikaj videti nije mogel, zatim je moral lievu ruku natraške k pleći zavnuti a na dlan je moral svoju žepnu uru metnuti. To pak je sve imal obaviti dok je ona sledieću coprije formulu recitovalo: »Na svakoj ruki je pet prstov, lievu mi hitro natraške zavini, na dlanu metni tvoju žepnu uru, gledaj nepo- mićno gore prama nebu i onde će ti se ob- javiti tečaj tvog života, tarum rustum fare mruk.»

Anda je Damian metnulsvoju srebernu uru ankericu sa šestnajst kamena na dlanu lieve ruke, koju je natraške do pleć zav- inul, vuperl je svoj pogled prama nebu, ili bolje rekuć prama sprhnjenim stalnim pros- nicam te nije niti požmrkaval, ako mu je baš i koja smet u oko opala, već je svetr-

pel i se je sciela i ukočeno držal te nepo- mićno stal kak lipov svetac, preko fertal ure, a sve na okolo u štali je vladala gro- bna tišina, kak to već pri svakom copranju biti mora.

Konačno ali mu ipak nije bila volja, da poput Lotove žene postane stup soli, te se na večer, po domov dojdjućih krvah da- de oblizavati.

Za to potegne pazljivo ruku od straga napred te u prosnice uprti pogled spusti dole na dlan, jeli već mozbit na njoj nese- di zarućnica sa oblatnim viencem na glavi i — kaj je videl?

Ure je sa dlana nestalo, prorokinja je takaj zniknula, a na dlanu je bila cedula, obterećena kamenom u veličini njegove žep- ne ure, a na ceduli je stalo napisano:

»Sretnomu netuče ura nikada!»

I sad se je to dogodilo, da je Damia- nov obraz na dužinu zrasel, uslied česa se je kiplf njegovih ustah prama dole zvinul, pak je tak ostalo dugo poslie toga dogodja- ja; jer ima ljudih, kojim manjka stezjuća moć tak duha kak i tiela, a jedan od ovih je bil i Damian Bedaković.

je drevje bilo na jesen dobro pognojeno, pak na protuletje je lepo vreme, tak su jabukimi cveti moćneši pak se prije razcveteju, kak bi črv cveta požrl. Črv tak pogine. Ali ako je hladno protuletje, se kesneše razcveteju pupki, črv se goji u njih i na nikaj dene cveta, da ov tak zgledi vun kak posmomeni. Tak more jedno ljeto celi dober plod na nikaj deti.

Male ptičice vno go zfondaju iz ovih škodljivih kukcov, ali sve je nemoraju zfondati. Treba je zato, da si vrtlar sam pomaže proli ovom sadovnom neprijatelju i fonda ga kak ga samo more. Vu jeseni i po zimi moramo ztrgati svu staru koru iz stebila, kak takajše mehina i lišaje sve doli čistismo iz drveva. I tu je dobro ako po voja, opasa hasnujemo, vu ovim se vno go kukcov prime. Kak takajše ličimo drevje.

Ali poleg svega toga nezamudimo sledeće: Kada je već jabuka jako napeta i pred cvetenjem je, prestrimo pod jabuku ponjavu i na ovu stepimo doli kukce, koji su na pupki. Skup je pometimo i zežgimo. Najbolje je da svaku kitu poseb stepemo, jer tak je sigurneše delo. Ali to stepenje ne samo jedankrat, nego višekrat izvršimo, tak dugo dok je jabuka ne vu cvetu, i to pri svakim drvu napravimo to, jer tak smo sigurni, da iz jednoga drevca na drugo nebude išel kukec.

To delo je istina trudno, ali se izplati. Osobito onda, ako svaki gazda vrši to delo.

Ravno takov kukec je i hruškim cvetozder. Razlika je samo to med njimi da jeden se samo na jabuki a drugi samo na hruški plodi.

Š—c.

Politički pregled.

Vu politici nadalje traja mir. Vezda samo negda-negda sudi imaju posta sa onimi činovniki, koje je Fehérváry korman imenuval i koji su po sklopljenje mira zgubili svoje službe. Ovi činovniki bi sada raći nazaj vu službu došli, pak su se k sudu obrnuli. Ali sud je njihove zahteve do vezda vu najviše slučajov odhitil.

Njegvo Veličanstvo kralj bude vu septembru mesecu vu Dalmaciju išel, a zatem vu Bosniju i Hercegovinu. Vu Bosniji i Her-

cegovini je kralj još ne bil. Vezda bude dakle prvič pohodil ove države.

Kralj bude vu oktobru došel vu Gödöllő i vu Budapeštu, gde bude vadasije naredil, audiencije držal. Kralj bude vu margsarskoj duže vremena stanual.

KAJ JE NOVOGA?

— **Kolendar.** Augusztus 27. Ponedjeljek, Jožef kaizantski. — 28. Tork, Augusztin biškup. — 29. Sreda, Ivan glavosek. — 30. Četvrtak, Raza linaiska. — 31. Petek, Rajmund prizn. — September 1. Subota, Vuk biškup. priz. — 2. Nedelja, Angeli čuvari. — Evangelium ove nedelje je, kak je Jezus prema Jeruzalemu išel. — Prvi fertalj meseca je 27-ga ob 1 vuri 22 minuti vu jutro. Sejam bude vu ponedjeljek po Angeli čuvari vu Drávavásárhelyu. — Vreme bude lepo, pod kraju meseca mrzlo i dežd.

— **Septembra 1-ga** se škole opet počneju. Opominaju se svi roditelji da naj svoju decu vu redu daju zapisati taki na početku septembra, jer potlam dojdjući vno go neprilike imaju. Deci nigdar nebude škodila škola, pak i zakon odredi, da deca od 6-ga do 12-ga ljeta vu školu hodiju, dakle bedastoća je suprot staviti se tomu i decu ne dati vu školu. Pelajte decu vu školu, da se nekaj navčiju

— **Šibica vu detečji ruki.** Kak smo već i mi spomenuli: Korent Pál zalaujvárskog stanovnika škedenj je juliusa 30-ga zgorel. Vu škedenju je krma i drugi celg bil to je sve zgorelo vu 415 korun vrednosti. Iztraga je iznašla, da su ognja dve male pucke zročile. Najme sa Korentom pod jednim krovom stanuje Korent Magda, koja ima jednu 4 ljeta staru malu »Mari» zvanu pucku. Ova pucka je iz kuhnje šibice odnesla i sa svojom pajdašicom 5 ljet starom Tereszjenj Terezijom je šibice vužgala, pak med slamu hitila. I to je svetla pelda svim roditeljom, da naj bolje paziju na šibice, kaj ove vu detečje ruke nedojeđu.

— **Iz Mure prijeto telo.** Ovoga meseca 8-ga su vu hataru Muraszentmárton občine mlinari iz Mure jedno okolo 60 ljet staroga mužkoga mrtvo telo prijeli. Telo je već duže vremena moglo vu vodi biti, jer je već širom išlo. Prepoznati su mrtvoga

ne mogli. Imel je sa žnorami cipele i sive hlače. Na obrazu je imel sedu redku bradu i redke mustače. Viditi je tuliko moći, da ga je prije nigdo ne zaklal, morebiti je samohotice, ili iz nenada opal vu Muru, gde se je vtopil.

— **Ogenj.** Ovoga meseca 16-ga je ve liki ogenj bil na Belici. Okolo 8 vure navečer se je zažgala parma Taradi Janoša i tak parma kak vu njoj ležeća krma, nadalje kuruznjak više plasnica žita, koje je još ne bilo zmljačeno, je zgorelo. Kvar je Taradi Janošu do 940 korun. Ogenj se je na hitrom širil i okolo stojeći susedi, najme Taradi János, Taradi Kelemen, Taradi György, Obadics Balint su takajše pogoreli. Čeli kvar je do 2 jezere korun. Da se je ogenj još bolje ne širil se samo csáktornyaiskim i őrségskim ognjogascem ima zahvaliti, koji su još za vremena došli na lice mesto i do jedenjaste vure vu noći su ognja pogasili.

— **Jubileum.** Csáktornyaisko ognjogasnno društvo već trideset ljetah — gori stoji. Vu ovim, za človečanski život dosta dugim vremenu je društvo samo slavu i radost zadovoljnost puka priskrbelo sebi sa čovekoljubnim posluvanjem svojim. Društvo more dakle sa gizdostjom gledati na svoje prošle vremena, pak zato bude obslužilo 30 ljetošnjicu svojega obstanka. Septembra 8-i 9-ga bude svečano obslužilo 30 ljetni jubileum.

— **Pod cug se je legel.** Već vu zadnjim broju smo spomenuli, da se je na lendavskoj željeznici jeden ulaner pred cug hitil, koj mu je glavu odrezal. Kak se je zeznalo, samoubojni soldat se je Blazsun Lőrinc zval i iz Sveti-Peter Orehovice (blizu Križevca) je bil. Nesrečni človek je augusta 1-ga došel k soldatom, doma ima jednu ženu i jedno dete. Ovoga meseca 14-ga su ga pokopali na dravaszentmihaljskim cinturu. Ta čut da još 3 ljeta mora živeti od doma, ga je vu smrt natirala.

— **Čizmarški detič vu nesreči.** Ne zdavnja jeden čizmar-ki detič iz dolnjega Medjimurja potuval je do Oseka vu Hrvatsku. Kada je bil tam posta dovršil, obrnul se je proti domu došel je do Belovara, gde vu jutro zesretne se sa jednom 20 let sta-

Potnajna smrt.

Krčmar Peter iz Ivanovca je imal slugu, do skoro više držal nego do svojega vina iz štrigovske gore; jer njegov sluga, nadrti Štef, je bil najjači dečko ciele čakovečke okolice, i mislim, da se on nebi bil bojal niti sa pokojnim Herkulesom vkriz se prijeti, za kojega knjige pišu da je već kak diete strašnu jakost kazal, a kak odrasli muž, da je brš oroslane i pozoje na svojih prsih zdrobil. Štef je jednom riečju bil dečko, kojemu se je na ulici isti občinski bik ugibal.

Gde se je goder prilika pružala, svigde je Štef svojim željeznimi mišicami bil na mestu . . . mnogomu na hasen ako je sa željeznimi kvakami nataknutemi na oščekih, goreće kuće krova i stiene rušil, kak da su iz kartah načinjene, ili u blatu težko natovarana kola ugreznuta, lahkočum izvlekel, drugomu opet na špot i škodu, ako je dobrim vincem nakresane i uslied toga nesnosljive i svadjajuče se goste moral iz krčme jednoga za drugim van hitati, kak da mu se hoće jedno malo lopte igrati, ili

ako je pri običajnom hrvanju »tko bu jači,» svoje protivnike jednoga za drugim u travu položil.

Anda je njegov gazda Peter znal gizdavo reći:

»Mojega Štefa niti smrt nije moguća preobladati!»

Ali to si može svaki lahko predstaviti, da je to na veliko govorenje i nespretno hvalisanje moralo smrti do vuh dojt i njezinu čast omaloživati, jer ona je već druge dečke nego li je nadrti Štef pod se spravila, i od svih nebrojenih milijunah, koji su do sad na toj zemlji stanovali, nije niti jedan, a od svih, koji sada stanuju i još stanovali budu, nebude nijedan njezinov sili vušel pak zato:

Čim su joj Petrove prevzetne rieči do vuh došle, nije se puno dmuhtievala. Ona si je ribala ruke, ružila je lalovkami te je jakimi udarci klepala svoju kosu, zatim ju je mokrim kamenom iz vodera nekoliko krat gore i dole potegnula, tak, da bi bila na vodi tančajući pahulicu prerezala, a onda . . .

No onda bila hitro gotova a nadrtim Štefom.

On se je na jedankrat čutil betežnim, a nikak se nije mogel domisliti, čim i kada bi se pokvaril, drugog pak dana se je već moral u postelju leći te je pričel svoju prvobitnu jakost tak naglo zgubivati, da se on sam i gazda mu Peter nisu mogli prečuditi. Peter je poslal i po doktora u Čakovac; ov je došel i Štefu prepisal friško i jako vračtvo, ali sve je bilo badava. Petra je samo jakost ostavljala, kak meha sapa, kad on koj ga gazi na stran otide, a četvrti dan je za zadnjokrat si zdehnul, zatvoril oči i . . . više ih nije otvoril.

Smrt pako je otišla domov, prislonila je svoju kosu u kut te si je kostene kaziprste jednoga o drugem vkriz kraž ribala, da je ružilo kak kada se dieca igrajuć paličkom po palički udaraju, a to je znamenovalo toliko, kak kada netko u nečem preoblada, onda jednim prstom ruke, stružu po drugim prstom druge ruke a švabi još k tomu dovikuju:

»Šteka partil! Šteka partil!»

A kad je već poslie toga nekoliko tjed-

rom ženom, koja je sirota sa dvema osli na mali kolci porcelana vozila, sa ovim je trguvala.

Nadalje si je čizmarski detić premisljil, da bi dobro bilo sa ovom ženom skupa se združiti, i putovati te je počel nju nagovarjati.

»Draga prijateljica, mi bi se mogli skupa ovenčati, i mogli bi lepo živeti, vidite prijateljica ja sam čizmarski detić, a vi iz porcelanom tergujete, to bude nam kšeft dobro išel.

Na ovo je ova ženska odgovor dati ne mogla.

Bilo je već dvanajst vur o poldanu nitu čizmarski detić još nije jel a ženska isto tako on dan i gladni su bili.

Onda je čizmarski detić ovi prijateljici rekel, draga prijateljica hote idemo vu Belovaru budemo vu jedni krčmi obedovali, i tako je ženska privolila, i vu krčmi su onda zapovedali da nek njim krčmar obeda da jer su jako gladni.

Krčmar je ovim putnikom lepo i pošteno dvoril iz jestvinam i potrošili su tri forinte, kada bi bili hoteli odući onda čizmarski detić je mislil da žena ima novce a žena pak je mislila sikak, da čizmarski detić novce mora imeti, ošterjaš pak je počel oštro terjati, da nek platiju, kaj su potrošili.

Ali ovi dva putniki ne su mogli platiti nego čizmarski detić je zeno gledal besno a ono je njega isto besno gledala,

Onda je ošterjaš rekel: »Dragi moji prijatelji vidite kak sam ja vam do sada lepo pošteno dvoril, ali vi ve meni nečete platiti; dobro či meni nebudete platili ja vas budem obedva vu rešt dal zatvoriti iz vašimi koli iz osleki.

I drugač ni je moglo biti, ošterjaš je išel i zaprl nje vu škedenj obedva iz osleki i koli. To je bilo na večer ob osmi vuri Čizmarski detić si premisljava, kak bi tu bilo moguće iz ovoga škednja jedno luknju i on počel gori plaziti do te luknje i van se je napeljal črez ovu luknju i on dolji je skočil. A ova ista ženska je tulikajše gori na škedenj splazila i na luknju se je preb prevlekla i dolji skočila, ali nesrečno, je dolji jako opala i počela je kričati a ne se je mogla gori stati, onda čizmarski detić vikne njoj da naj brže ide žnjim da nje ošterjaš

nih prošlo, te se je i krčmar Peter nad gutikom svojega vjernoga sluge bil malko primiril, kak to već u čoviečanskom životu biti mora, makar nam i zeleni brežuljak naše najmilije pokriva, pak je opet više napred, negoli natrag misliti pričel, onda su si njegovi gosti u krčmi opet kurazu uzeli, te su ga pričeli radi njegovog na veliko govojenja i hvalisanja od prijle, kojim je pokojnoga Stefa jakost hvalil, jedno malo bocakati i dražiti, pak su rekli:

»Ona ga je ipak pod se spravila, smrt Stefa!»

Ali krčmar Peter se nije dal odmah za kuruznjak odpeljati, već si je ostavil jedna vratca otvorena, pak je odgovoril bez oklievanja:

»Em niti nije čudo, da ga je obladala, smrt; em je uvijek ta potmajna puzavka na njega pazila, pak kad je od vrućice i bodca postal najslabiji, Stef, — siromak, onda ga je pograbila i preobladala — je, tak je to bilo moji dragi!»

Em. Kollay.

ne prime drugač nje vu varaški rešt da zatvoriti.

Čizmarski detić je na tuliko ovu žensku nagovoril, da su tam osle iz koli vu škedenju na oštariji ostavili i išli su dalje. Došli su do jednoga sela i tam su vnoči stana dobili. Ali kad je ženska zaspala onda je čizmarski detić nju ostavil i odušel je proti domu.

A za osleke se nezna ili je ženska skupila vun iz rešta ili ne. — Pripisal V. F.

— **Mladi inoš pred sudom.** Prošlo ljeto se je velika krvoločnost dogodila, vu Beču, vu Gumpendorfer vulici pod 131-om numerem, gde je stanuvil Reiter Rudolf tišlerski majster. Taj tišlerski majster je jeden večer dimo došel ob deseti vuri i kada je vu hižu stupil našel je svoju tuvarušicu mrtvu.

Kada ju je pregledal, videl je, da su ju krvoločniki zatukli, sa hamrom po glavi i na vrata je tišlar videl, da je bila zdrapana i prste je bilo poznati.

I taj kervoločnik je 380 korun vun vkral iz ormara, koje peneze je tišlar isti on dan dobil iz banhoła, kaj je robu poslal po mašini.

Redarstvo sedem danov nije moglo kervoločnika najti, i nazadnje su dali na glas, da koj bude tomu kervoločniku na trag došel, bude dobil jedno jezero korun.

Na ovo pripečenje se je javil jeden Fabeš zvani krojač majster, koj je povedal da Reiterovi imaju jednoga inoša, koj je sedemnajst let star: Heny Ferencz i ne zdavnja trideset sedem korun poslaj je jednomu detiću da naj mu kupi knjige za ove peneze. Redarstvo je napre pozvalo inoša, koji je na prvo pitanje odgovoril da je on zatukel stolarovu ženu. Onda su ga pitali, da zakaj je to učinil, on je rekel, da jako rad knjige čita i zato su mu bili penezi treba, da si knjige kupi.

Nadalje su žamena delalji sa inošom, i izvrstnoga žamena je položit, i vidli su da se je jako dobro vučil vu školi, i rekel je da si je za one peneze knjige kupil.

Poštenomu inošu je svaki človek svedočil, da je nigdar nikakve falinge ne napravil, i sve svoje školske svedočbe je izvrstne imel.

Ova kervoločnost je na inoša prepala i proti Hejnyu je prisežni sud marciusa 18-ga sudil.

Poleg gorizetoga pripečenja su poslusalji krivca i predsedniku suda prez sakojačke kviziciji je inoš pripoznal, da je on skončal svoju majstrovicu.

Predsednik: Vi ste navek bili marljivi diak i dobro ste vučilji.

I onda su prestelji inošove svedočbe školske. Iz Borohradske škole poglavarstva svedočbe je inoš bil jako marljiv, pošten i miren i dobro je svoje skote navek zveršaval.

Ovoga kervoločnika mati je javila da je njezin sin, kada je bil domaj, jako bil marljiv i rad je vu školu, vu crkvu išel i navek je gledal vu knjigu jako se je rad vučil.

Potlam kak su inoša prijeli jeden paket od svakojačkih stvari pismenika su pri njem našli, kaj je imel po pisano, kaj si još oče kupiti za ove peneze.

Vu pismeniku oprava i svakojačke knjige su bile popisane.

Predsednik: Koji dan ste si ovo knjizicu napravili?

— Sedem danov pred majtročinim sprevedom.

Marciusa 9-ga ste mislili da bi si majstrove peneze pribavili?

— Ne sem.

— Gda vam je doslo to na misel?

— Kada sam videl da je majster svojoj ženi peneze prek dal. I nakaj ste mislili ako vam majstoriga peneze ne bude hotela dati?

— Odsudil sam si da ju budem zatukel.

— Gda je išli majstoriga vu hižu gde s pijuju?

— Na večer gda je bilo devet i tri fertalje vure.

— I viste odmah išli za majstrovicom i hamra ste odnesli.

— Jesam. Ružil sam po vratu doklam su mi vrata otvorili.

— Kaj ste govorili?

— To sam njim rekel, da uvek daju meni peneze.

— I kaj je nato majstoriga onda napravila?

— Na vrata su se zrušili a ja sam njim za vrat zgrabil.

— Iz kojom rukom?

— Iz levom vu desni ruki sam hamra imel, iz kojim sam njih po glavi tukel.

— Kulikopot?

— To neznam, samo nato pametujem kaj je žena do postole bežala i tam se je doli izrušila.

I onda je krvoločnik rekel da je potlam, gda je majstoriga zatukel peneze zel Prisežni sud je sada poslusal majstoriga koji je pod ovom krvoločnostjom vu krčmi se zabaviljal.

Kada su već ovo pripečenje vun spejljal majstoriga su potvorili da je on svoju ženu skončal. Prisežni doktor vu svojem premlšavanju je rekel da je majstar ne bil krivec vu ovam položaju.

Predsednik: Kakvoga posla bi vi mogli na pre donesti.

Prisežni doktor! Toje nemoguća stvar da bi taj človek to napravil, poleg toga jer je krvoločnik čista celu stvar istinitu govoril i svedočil. Prisežniki suda su ovo krvoločnost iz jednim glasom izrekli da je Hejny Ferencz inoš krivec i njega su na osem let zmečki rešt odsudili. — Vicsár Ferencz.

— **Dober gustuš.** Ah, gospod doktor, njihov pes me je hotel vgriznuti.

— Verujte draga Fanika, ako bi vas vgrizel, nebi hudoga gustuša imel.

— **Zbog stekloga psa.** Vu Budafoku se je žalostni događaj pripetil. Pred trema tjedni je Böhm Albin tamošnji trgovac dobil jednoga maloga psiča od jednog poznanca. Psič ga je vgrizel na laktu. Böhm je taki išel k živinskomu lečniku, koj je psa oigfital a Böhmju je rekel naj ide Beran doktoru. Ali Berán je nekakvoga flastra del na ranu i rekel je da nikakve falinge nega. Med tem je Böhmju zacelila rana. Ali prošle dane je sa celom jakostjom vdrla na njem steklost. Išel je vu Budapeštu ali tu su mu već ne mogli pomoći. Nesrečni človek je do zadnje vure pri pameti bil i sve izpisal na paper kakve muke je trpel. Ovoga meseca 22-ga je po velikih mukah vumil.

— **Jezik si je pregriznula.** Pekovica Kugler vu Marburgu je išla pred kratkim okolo hiže, kojoj su krova popravljali. Po nesreći je iz krova črep opal ravno vu onim času na njenu glavu, kada je jezika med zubmi imala i ovoga si je čisto pregriznula.

Mindennemű arany-, ezüst- és kinaezüst tárgyak, éksze-
rek, valódi schweizi zseb- fali- és ébresztőórák
nagy választékban kaphatók

Pollák Bernát órás és ékszerésznél

Varaždín, ferencz József-tér.

Gabona árak. — Ciena žitka

nmázsa.	1 m-cenl.	kor fil.
Buza	Pšenica	12.00 —
Rozs	Hrč	11.00 —
Árpa	Ječmen	11.50 —
Zab	Zob	12.00 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	13.00 —
Fehér bab uj	Grah beli	16.50 —
Sárga „ „	„ žuti	13.50 —
Vegyes „ „	„ změšan	13.00 —
Kendermag	Konopljeno seme	18.00 —
Lenmag	Len	20.00 —
Tökmag	Košćice	16.00 —
Bükköny	Grahorka	11.50 —

Jó házból való keresztény fiú

tanoncul

lelvétetik

Köhler Testvérek

vaskereskedésében

NAGYKANIZSÁN.

779 2—4

Iskolai növendé-
kek teljes ellátását,
valamint házon ki-
vüli étkeztetést el-
vállal egy magá-
nyos özv. asszony.
Bövebbet e lap
kiadóhivatalában.

Hrastovi lagvi,

vu svakoj velikoći do 70 hektolitrov
se moreju dobiti pri

Alexu Breyer i Sinu

vu Križevci (Hrvatska)

Cena je od 6 korun pri 100 litrov
i dalje.

Lagve moreju poštvani kupei vu Križevci přek
zeti.

706 8—13

Mindennemű
könyvek bekötését

jutányos áron eszközli

(Fischel Fülöp)

STRAUSZ SÁNDOR könyvkötészete

Csáktornya.

Magyar Regényírók

Megjelent az első sorozat. Tartalma:

Csiky Gergely: Az Atlasz család. Illusztrálta Neogrády Anna.
B. Kemény Zsigmond: A rajongók. Két köt. Illusztr. R. Hirsch Neill.
Pálffy Albert: Eszti ke kisasszony professzora. Illusztr. Márk Lajos.
Vadnai Károly: A kis tündér. Illusztrálta Nagy Sándor.

A legértékesebb magyar regények

egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti

MIKSZÁTH KÁLMÁN

a ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története.

A gyűjtemény 34 író 54 munkáját – a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását – öleli fel.

AZ ÍRÓK NÉVSORA	Baksay Sándor	Dóczy Lajos	Iványi Ödön	Nagy Ignác	Tolnai Lajos	AZ ÍRÓK NÉVSORA
	Beniczkyne Bajza Lenke	B. Eötvös József	Jókai Mór	Pálffy Albert	Vadnai Károly	
	Beöthy László	Fáy András	B. Jósika Miklós	B. Podmaniczky Frigyes	Vas Gereben	
	Beöthy Zsolt	Gaal József	Justh Zsigmond	Pulszky Ferencz	Verseyhy Ferencz	
	Bródy Sándor	Gárdonyi Géza	B. Kemény Zsigmond	Rákosi Jenő	Werner Gyula	
	Csiky Gergely	Gyulai Pál	Kuthy Lajos	Rákosi Viktor	Wohl Stefanie	
	Degré Alajos	Herczeg Ferencz	Mikszáth Kálmán	Toldy István		

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.

Mindössze ezer illusztráció külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papíros.

Diszkrét izlésű, diszes behőtési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY.

A _____ esztől

ezennel megrendelem a

«MAGYAR REGÉNYÍRÓK»

ezüü gyűjteményes vállalat hatvan kötetét, vászonkötésben 300 koronáért:

a) négy koronás havi részletfizetés mellett,

b) félévénként fizetendő 25 korona utánvét mellett.

A nem kívánt módozat törölendő.

Vadomással veszem, hogy a fenti műből 1904 szeptember hótól kezdve félévénként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a fenti cégnél _____ fizetendők be mindaddig, míg a mű teljes vételére kiegészítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszőnik és a teljes vételár eszedékesst válik. Az első részlet utánveendő.

Szőbéli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet: _____

Név és állás: _____

A „Magyar Regényírók”

minden művelt magyar uri család örökbecsű könyvtára. A hatvan kötet félévénként öt kötetes sorozatokban jelenik meg. Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet ára előkelő kötésben 300 kor. Törleszthető havi 4 koronás részletekben is. Megrendelhető a mellékelt rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés utján. – Részletes prospektust kívánatra készséggel küld a kiadó intézet

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda